

The 4th domain of Bloom's Educational Objectives: induction

In de jaren 1950 en 1960 is een driedelige taxonomie van opleidingsdoelen ontwikkeld, verdeeld over een cognitief, een affectief en een psychomotorisch leerdomein.¹ In 1985 heb ik voorgesteld daar een vierde domein aan toe te voegen: het inductieve opleidingsdomein.² De gemeenschappelijke noemer van de vier domeinen is dat men de student beoogt te bewerktuigen voor succesvolle uitvoering van een verzameling uiteindelijke taken (bijvoorbeeld beroepstaken). Door middel van taakanalyse identificeert men taakvereisten die vervuld moeten worden voor succesvolle uitvoering daarvan en daaruit leidt men vervolgens de opleidingsdoelen en -eindtermen af. Bloom c.s. richtten zich op taakvereisten die betrekking hebben op het gedragsrepertoire van de student: welke kennis, vaardigheden en houdingen moeten studenten aanleren om de uiteindelijke taken succesvol te kunnen uitvoeren? Maar als je goed kijkt, kun je nog vier andere taakvereisten onderscheiden.³ Deze kunnen worden samengevat als de 'inductie' (binnenleiding of inlijving) in de taken die de student uiteindelijk wil gaan uitvoeren (tabel A).

Tabel A. Opleidingsdoelen van het vierde domein: inductie in de uiteindelijke taken

<p>1. Taakdoelen en –plannen opstellen</p> <p>Het wordt tijd dat ik de doelen en plannen opstel die ik uiteindelijk wil realiseren:</p> <p>1.1 Waar wil ik terecht komen? Wanneer hoop ik daar terecht te komen? Hoe kan ik daar terecht komen? Welke tussenstappen moet ik nemen om daar terecht te komen? Hoe kom ik te weten of mijn doelen en plannen haalbaar zijn? Kan ik bijvoorbeeld via snuffelstages of vakantiebaantjes te weten komen wat ik uiteindelijk wil?</p> <p>1.2 Waarom wil ik daar terechtkomen? Welke levensdoelen wil ik daar realiseren? Hoe kom ik te weten welke doelen en plannen daar realiseerbaar zijn? En hoe kom ik te weten of mijn doelen en plannen daar realiseerbaar zijn?</p>
<p>2. Posities innemen en Relaties aangaan</p> <p>Het wordt tijd dat ik de posities inneem en de relaties aanga, van waaruit ik de uiteindelijke taken kan gaan uitvoeren:</p> <p>2.1 Met welke organisaties moet ik lidmaatschapscontracten, gebruikscontracten, dienstverbanden of dergelijke afsluiten om de uiteindelijke taken te kunnen uitvoeren. En hoe kan ik dat effectueren?</p> <p>2.2 Waar moet ik gaan wonen en werken om de uiteindelijke taken te kunnen uitvoeren? En hoe kan ik dat effectueren? Kan ik bijvoorbeeld via een stage of traineeship ingroeien in de uiteindelijke taken die mij voor ogen staan?</p> <p>2.3 Met wie moet ik relaties aangaan en onderhouden om de uiteindelijke taken te kunnen uitvoeren? In welke verhouding moet ik ten opzichte van hen gaan staan? Is er bijvoorbeeld een coach beschikbaar die adequate begeleiding kan bieden? En hoe kan ik dat effectueren?</p>
<p>3. Taakomgeving inrichten</p> <p>Het wordt tijd dat ik de taakomgeving inricht waarbinnen ik de uiteindelijke taken ga uitvoeren die mij voor ogen staan. Hoe pak ik dat aan? Aan welke vereisten moet die taakomgeving voldoen: welke handboeken, naslagwerken en stap-voor-stap handleidingen moet ik bijvoorbeeld bij de hand hebben (op papier / digitaal; thuis / op mijn werk)? Welke gereedschappen en outillage moet ik tot mijn beschikking hebben?</p>
<p>4. Starten met de taakuitvoering</p> <p>Het wordt tijd dat ik begin met de uitvoering van de uiteindelijke taken die mij voor ogen staan. Hoe pak ik dat aan? Hoe kan ik mezelf ertoe zetten om de sprong in het diepe te wagen?</p>

>>> bladzijde 2 >>>

¹ Holleman, Wes (1985). The fourth domain of educational objectives: Induction. *Instructional Science* 14, 169-178.

² Bloom, B.S. (ed.) (1956). *Taxonomy of Educational Objectives. Handbook I. Cognitive Domain*. Boston, MA: Allyn and Bacon; New York: David McKay Co.

Krathwohl, D.R., Bloom, B.S., Masia, B.B. (1964). *Taxonomy of education objectives. Handbook II. Affective Domain*. New York: David McKay Co.

³ Wat mij daarbij geholpen heeft, is mijn onderzoek naar introductieprogramma's voor aankomende studenten: vele introductiedoelen kunnen niet zomaar op de noemer "wegwijs maken" worden gezet.

Binnen de verzameling onderwijsdoelen van een opleiding kan men dus enerzijds *leerdoelen* en anderzijds *inductiedoelen* onderscheiden. Dit onderscheid heeft consequenties voor het leermiddelenbeleid (tabel B). Dat omvat enerzijds het beleid aangaande de leermiddelen-in-enge-zin (middelen die studenten kunnen gebruiken voor het bereiken van LEER-doelen). En anderzijds is het leermiddelenbeleid-in-ruime-zin gericht op middelen die studenten kunnen gebruiken voor het bereiken van INDUCTIE-doelen. In een volgend blogbericht ga ik nader op dit bijzondere soort leermiddelen in.

Tabel B. Componenten van het leermiddelenbeleid-in-ruime-zin

<p>1. Leermiddelen-in-enge-zin: middelen die leerlingen/studenten kunnen gebruiken voor het bereiken van de LEER-doelen van een opleiding (in het cognitieve, affectieve of psychomotorische domein).</p> <p>1.1 Initiële leermiddelen (voor het leren van nieuwe stof).</p> <p>1.2 Remedial leermiddelen (voor het leren van herhaalstof t.b.v. repetities, herkansingen, opfriscursussen), afgestemd op het feitelijke beginniveau van de gebruiker</p>
<p>2. Inductiemiddelen: middelen die leerlingen/studenten kunnen gebruiken voor het bereiken van de INDUCTIE-doelen van een opleiding.</p> <p>2.1 Middelen voor het opstellen van uiteindelijke doelen en plannen.</p> <p>2.2 Middelen voor het innemen van posities en het aangaan van relaties.</p> <p>2.3 Middelen voor het inrichten van de uiteindelijke taakomgeving, waaronder handboeken, naslagmiddelen, stap-voor-stap handleidingen, gereedschappen en outillage.</p> <p>2.4 Middelen om te starten met de uitvoering van de uiteindelijke taken.</p>

Wes Holleman
weblog onderwijs 1-12-2024
<https://onderwijsethiek.nl>